

ЖАЛБЕНОМ ВЕЋУ

Секретар: John Hocking

Датум: 2014. године

Поднесак број 515.
Т У Ж И Л А Ц
против
Проф. др ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

**РЕПЛИКА НА ОДГОВОР ТУЖИЛАШТВА
НА ЖАЛБУ ПРОТИВ ОДЛУКЕ О НАСТАВКУ ПРОЦЕСА**

Тужилац
Matias Marcussen,

Оптужени
Проф. др Војислав Шешелъ

Стручни тим који помаже одбрану

Зоран Красић
Дејан Мирковић
Милан Терзић
Немања Шаровић
Вјерица Радета
Јадранко Вуковић
Мирољуб Игњатовић
Наташа Јовановић
Петар Јојић
Љиљана Михајловић
Огњен Михајловић
Филип Стојановић

**Међународни кривични суд за
бившу Југославију**

Тужилаштво
против
Проф. др Војислава Шешеља
Предмет бр. ИТ-03.67.ПТ

Поднесак број:

Датум, 2014. године

**РЕПЛИКА НА ОДГОВОР ТУЖИЛАШТВА
НА ЖАЛБУ ПРОТИВ ОДЛУКЕ О НАСТАВКУ ПРОЦЕСА**

І. Увод

1. Проф. др Војислав Шешељ уложио је 30. децембра 2013. године Жалбеном већу Међународног суда за бившу Југославију (у даљем тексту: МКСЈ) жалбу против Одлуке Претресног већа III о наставку поступка са новоименованим судијом Нијангом у фази већања и гласања и изрицања пресуде. Тужилаштво МКСЈ (у даљем тексту: тужилаштво) поднело је одговор на жалбу и изнело низ неаргументованих навода које др Шешељ побија у овој реплици.

II. Разлози

2. Неприхватљива је сугестија тужилаштва да жалбу оптуженог против одлуке о наставку поступка треба одбити. Лицемерно је и безобразно тврдити да је такав став изнет у циљу правичности и експедитивности и да је могуће да се процес против проф. др Војислава Шешеља настави у фази доношења пресуде када се нови судија у већу Нијанг упозна са предметом и то што је пре могуће. Ако ће и жалбено веће истрајавати у кршењу основних гарантованих права оптуженог, онда би то било могуће, али апсолутно супротно свим познатим и признатим прописима међународног кривичног права. Одавно је немогуће да се у овом предмету пресуда донесе на правичан и експедитиван начин због протеча времена од 11 година.

3. Тужилаштво би морало да зна да се Војислав Шешељ није определио да не изводи доказе одбране, већ да му је било онемогућено да изнесе своју одбрану зато што му одбрана није финансирана. Он је јединствен случај коме у МКСЈ, без икаквог основа, нису признали трошкове одбране док су представници тужилаштва,

доприносећи неоправданом одуговлачењу поступка против др Војислава Шешеља обезбедили баснословне „зараде“. Оправдано се може претпоставити и да су те непримерено високе новчане награде за запослене у МКСЈ мотивисале тужилаштво да заједно са судијама и члановима секретаријата овај политички процес доведу до потпуног бесмисла. Како је то тужилаштво закључило и чиме поткрепљује тврдњу да је у поступку против Војислава Шешеља извођење доказа било потпуно и правично? Чињеница је да је било баш супротно, нити је извођење доказа било правично, нити је било потпуно. Ономогућавањем финансирања трошкова одбране оптуженом ономогућава се и изношење доказа одбране а то сигурно извођење доказа не може учинити потпуним и правичним. Претресно веће је погрешило зато што није ваљано узело у обзир изузетне околности овог предмета и што није посветило дужну пажњу правима оптуженог на правично суђење и суђење у интересу правде. Не може тужилаштво да износи своје тврдње без правних аргумената.

4. Неаргументована је и тврдња тужилаштва да дужина поступка у случају др Војислава Шешеља не премашује дужину коју су међународни судови у предметима подједнаке комплексности сматрали прихватљивом. За ову тврдњу тужилаштво није могло навести ниједан пример из праксе европских судова, зато што таква пракса не постоји. Поступак против др Војислава Шешеља пред МКСЈ трајао је знатно дуже и од Нирнбершког процеса и од Макси-процеса против Коза ностре. Војислав Шешељ је држављанин Републике Србије, злочини који му се стављају на терет наводно су почињени на територији бивше Југославије, суди му се пред МКСЈ и на овај случај мора се примењивати Европска конвенција за заштиту људских права, која гарантује право на суђење у разумном року, односно право на експедитивно суђење. Тужилаштво своје тврдње илуструје примерима Међународног суда за Руанду и позива се на некакву Афричку конвенцију о људским правима. Оптужени не зна шта предвиђа та Афричка конвенција и не мора да зна, зато што њега штити Европска конвенција а она је грубо прекршена. Невероватно је то што тужилаштво невиђено дуг противправни притвор оправдава изреченим казнама за непоштовање суда. Те три казне текле су паралелно, упоредо са притвором и не постоји ниједан документ у којем стоји да је издржавање неке од те три казне почело одређеног датума и завршено одређеног датума. Не постоји ни акт у којем се наводи да се др Војислав Шешељ упућује на издржавање казне по некој од пресуда за непоштовање суда. Дакле, те казне су текле упоредо са притвором. Тужилаштво тврди да оптужени не може да се позива на сопствено одбијање да тражи привремено пуштање на слободу на основу правила 65 Правилника о поступку и доказима (у даљем тексту Правилник) као основ за одбацивање оптужби против њега на темељу тога што је његов притвор био предугачак. Овакав став је увреда за правничку струку. Исправан став је да оптужени не мора да тражи пуштање из притвора, то је могућност коју даје Правилник, али није обавеза оптуженог. Обавеза је установљена за претресно веће. Претресно веће је морало да редовно преиспитује одлуку о притвору, а

они то никада нису урадили и што је још горе, никада није донета формална одлука о утврђивању притвора.

5. Лицемерна је тврдња тужилаштва да је одлука претресног већа да настави поступак против др Војислава Шешеља са новоизабраним судијом Нијангом у фази већања, гласања и изрицања пресуде „најекспедитивнији расположиви начин”. Ова тврдња поништава начело непосредности. Немогуће је, осим правним насиљем, у овој фази поступка укључити судију који никада није видео оптуженог и никада није видео ниједног сведока. МКСЈ је могао бити још експедитивнији да је Војислава Шешеља осудио на аеродрому, одмах по изласку из авиона. Тужилаштво би морало да зна да експедитивно суђење не сме бити на штету процесних права оптуженог. Процесна права оптуженог су примарна и она морају бити апсолутно поштована, а обавеза судија је да уз поштовање свих гарантованих процесних права суђење буде експедитивно, што је у случају др Војислава Шешеља потпуно игнорисано.

6. Тужилаштво наводи да правило 15 Правилника не говори о томе какав поступак Претресно веће треба да примени када се замени судија. Зашто се тужилаштво није позвало на правило 15бис, које има оштрије критеријуме, мада би у случају Шешељ требало применити оштрије критеријуме и од ових из 15бис. Тужилаштво изгледа није видело да су сами на насловној страни Одговора на жалбу против одлуке о наставку поступка написали ознаку предмета ИТ-03-67-ар15бис.

7. Тужилаштво, без иједног правног аргумента, тврди да оптужени није показао да је претресно веће начинило грешку у примени права кад је закључило да судија Нијанг треба да се укључи у већање након што се упозна са списом. Немогуће је да се судија Нијанг упозна са предметом ако не учествује у саслушању сведока. Не очекује се од судије да нешто прочита па да полаже испит, да покаже шта је запамтио. Судија мора да учествује у поступку, да гледа оптуженог, да гледа и слуша сведоке и вештаке, да поставља питања, да оцењује веродостојност исказа сведока, а не да буде „неопходан” трећи који ће гласати о нечему о чему као судија нема појма. Тужилаштво каже да принцип контрадикторности, принцип непосредности или усменог извођења доказа, на које се позива оптужени воде порекло из домаћих јурисдикција, где се предмети често воде пред поротом, или где нема вербатим (дословно) списа у предмету. Још тврде да се у МКСЈ суђења воде пред професионалним судијама. Оваква тврдња наводи на закључак да ни тужиоци нису професионалци, јер да јесу, не би могли овако небулозне тврдње износити као правно ваљан аргумент. Тужилаштво очигледно не зна да само у англосаксонском праву, и то понегде, преовлађује суђење пред поротом. У континенталном праву суде професионалне судије, чак тамо где постоје судије поротници, судије професионалци чине већину када је у питању суђење за тежа кривична дела. Др Војислав Шешељ је оптужен за најтеже ратне злочине, а не суде му судије професионалци. Жан Клод Антонети је био правни саветник Жака Ширака, Флавија

Латанци професор Међународног права на Економском факултету универзитета у Риму, а Мандиаје Нијанг службеник у Међународном суду у Руанди. Где су они стекли професионално судијско искуство!?

8. Неосновано је позивање и неистинита тврдња тужилаштва да судије МКСЈ могу да разматрају и оцењују доказе у писаном облику како је предвиђено правилима 15бис, 89(Ф), 92бис, 92кватор и 92квинкве Правилника о поступку и доказима. Поготово је неистинита тврдња да настављање поступка у фази већања на основу постојећих списа може имати икакве везе са правичношћу и експедитивношћу поступка. И правичност и експедитивност поступка у случају Војислава Шешеља су одавно погажени и ничим не могу да се оправдају.

Правило 15бис Правилника односи се на упознавање новог судије са списима предмета и предвиђа да: „Ако против одлуке да се поступак настави са новим судијом не буде изјављена жалба, или ако жалбено веће потврди ту одлуку, председник у постојећи састав већа именује судију који, међутим, може постати члан већа тек након што потврди да се упознао са списима поступка.” У оквиру правила 89(Ф) су опште одредбе о сведочењу сведока и оно прописује да: „Веће сведочење сведока може примити усмено, или кад то допуштају интереси правде, у писаном облику”. Правило 92бис регулише прихватање писаних изјава и транскрипата уместо усменог сведочења. „Претресно веће не мора захтевати лично присуство сведока, већ може прихватити, делимично или у целости, сведочење у облику писане изјаве или транскрипта сведочења тог сведока датог у поступку пред Међународним судом уместо усменог сведочења кад се њима доказује нешто друго, а не дела и понашање оптуженог за које се он терети у оптужници.” У оквиру правила 92кватор реч је о другим случајевима прихватања писаних изјава и транскрипата. „Претресно веће може прихватити, делимично или у целости, сведочење у облику писане изјаве или транскрипта сведочења тог сведока датог у поступку пред Међународним судом, под следећим условима: Правило 92квинкве говори о лицима која нису доступна суду и предвиђа: „Сведочење у облику писане изјаве, или транскрипта које је дала особа која је у међувремену умрла, или особа којој се више не може уз разумну ревност ући у траг, или особа која због телесног или душевног стања не може сведочити усмено, може се прихватити без обзира на то да ли је та писана изјава у облику утврђеном правилом 92бис, ако претресно веће тако одлучи.”

Прилично је нејасно зашто је тужилаштво у свом поднеску цитирало ова правила, кад је очигледно да њихово тумачење не иде у прилог тврдњи тужилаштва да је могуће да новопостављени судија Нијанг постане члан претресног већа у фази већања и гласања и изрицања пресуде. Напротив, било која одлука проистекла из правила које наводи тужилаштво наводи на једино правно могући закључак да је за доношење тих одлука потребна одлука претресног већа, а то опет значи да је једино

могуће да се процес против др Војислава Шешеља са судијом Нијангом у већу мора почети испочетка.

Важно је скренути пажњу да је већина ових правила донета након подизања оптужнице против др Војислава Шешеља и да се примена ових правила коси са принципом нула пена сине леге. Правила 92тер и 92 кватер Правилника усвојена су 13. септембра 2006. године, а правило 92квинкве 10. децембра 2009. године. Ко зна шта још неке може да падне на памет да мења у Правилнику у било којој фази поступка! Шта ако се промени Правилник и измисли правило – осуђује се!? Да ли би и то било меродавно за тужилаштво и да ли би им и то био аргумент за подржавање правно неодрживе одлуке да се суђење др Војиславу Шешељу настави са новим судијом у фази већања, гласања и изрицања пресуде?

9. Тврдња тужилаштва да би ангажовање судије Нијанга у овој фази поступка могло да се упоређује са случајевима Милошевић, Крајишник и Блашкић је бесмислена и овакву тврдњу може изнети само неко ко нема никакве везе са правом, што ваљда са тужилашвом није случај. Аргументи које је др Шешељ изнео у жалби су необорив доказ да се наставак поступка против њега са новоизабраним судијом никако не може упоређивати са случајевима на које се позива тужилаштво. Или може, али као пример колико се случај Шешељ разликује од ова три случаја. Ово разуме сваки студент Правног факултета у Београду, али представници тужилаштва не могу или не знају да упореде чињенице из различитих предмета.

10. Тужилаштво наводи да је погрешна тврдња оптуженог да је судија Хархоф учествовао у доношењу свих одлука претресног већа и да је свака радња у којој је учествовао у току поступка ништавна. Покушај тужилаштва да своју тврдњу поткрепи неким примером из судске праксе је потпуни промашај. Опет као пример наводе неки случај из Руанде. Изгледа да је тужилаштву жао што се Војиславу Шешељу не суди пред Међународним кривичним судом за Руанду, јер примере за које само они имају оправдање не могу да упореде ни са једним случајем у европским судовима, па чак ни у МКСЈ. Упоређивати случај др Војислава Шешеља са случајем Флоренс Артман је дилетантизам и потпуно одсуство правничког знања. Флоренс Артман је суђено због непоштовања суда, што у цивилизованом свету не може бити кривично дело, већ се за непоштовање суда примењују административне мере. Случај Флоренс Артман никако не може бити пракса за углед у предмету професора Шешеља, коме се суди за најтежа кривична дела.

11. Тужилаштво исправно наводи да се др Војислав Шешељ терети да је био припадник УЗП на високом нивоу, чији је злочиначки циљ био чињење масовних злочина у бившој Југославији, али као пример да трајање поступка дуже од десет година није неразумно опет наводи примере из Руанде. Тужилаштво баш има

озбиљан проблем. Упорни су да докажу недоказиво и не бирају средства, али показују своје незнање, злонамерност и непрофесионалност.

12. Тужилаштво тврди да оптужени није искористио своје право на непосредну жалбу на основу правила 65(Д) Правилника када се није жалио на одлуку Претресног већа које је одбацило његов захтев, којим је тражио да суђење почне 24. фебруара 2006. године, или да буде окончано. Претресно веће је тај захтев одбацило зато што су га третирали као административно питање. Тужилаштво сада сматра да је та одлука рес јудиката и да приговор оптуженог на трајање притвора треба да буде одбачен. Ово је невероватно! То се никако не може третирати као рес јудиката нити спречава оптуженог да свој захтев понови и више пута. Не може основ за одбијање новог захтева оптуженог да се тражи у чињеници да је његов захтев одбијен пре осам година.

13. Тужилаштво мора да зна да сваки оптужени има право да се брани сам и да нико не може да му наметне адвоката без његове сагласности. Ово је било тешко доказати и судском већу које је намеравало да започне суђење у случају професора Шешеља са наметнутим браниоцем. Због те незаконите одлуке и низа кршења основних људских и процесних права оптужени је морао да се одлучи на драстичан корак штрајка глађу и да стави на коцку сопствени живот. Тужилаштво би да тај штрајк глађу наметне као разлог за одлагање почетка суђења др Војиславу Шешељу. Ово је школски пример замене теза. Одлагање почетка суђења је последица кршења права на одбрану оптуженог. Оптужени је због тога био принуђен на штрајк глађу и не може бити одговоран за одлагање почетка суђења. Тужилаштво наводи да једногодишње одлагање због вансудских радњи оптуженог није било неоправдано. Шта су за тужилаштво вансудске радње? Борба за право на одбрану оптуженог? Право на одбрану је ваљда једна од основних тековина савременог међународног кривичног права и то право оптуженог да се брани сам. Наметање адвоката мимо воље оптуженог је ускраћивање права на одбрану. За то право се Војислав Шешељ борио по цену живота и изборио се и нико осим тужилаштва МКСЈ се не би усудио да тврди да је онај ко се борио за право на одбрану, због те борбе утицао на дужину поступка који се против њега води.

14. Тужилаштво тврди да у поступку против др Војислава Шешеља није било непотребног одлагања и у прилог тој тврдњи наводи и прекид поступка у току 2009. године ради заштите интегритета поступка. Никада није утврђено ништа чиме би се могао оправдати овај прекид поступка. Претресно веће је прекинуло поступак и није доказало да од стране оптуженог постоји било шта што је довело у питање интегритет поступка. Да је било шта доказано, водио би се поступак за непоштовање суда. Нико није могао да докаже да је оптужени или неко из Стручног тима за помагање припреме одбране Војислава Шешеља вршио притисак на сведоке или на

неки други начин утицао на њих и зато је нетачна тврдња тужилаштва да је ово одлагање било оправдано. Да се неким случајем неко у МКСЈ озбиљно бавио притисцима, претњама, уценама и подмићивањима сведока од стране тужилаштва, требало би му много мање времена да утврди како је тужилаштво прикупљало лажне сведоке против Војислава Шешеља.

15. Невероватна је тврдња тужилаштва да је „потреба оптуженог“ за преводима одређених поднесака довела до одуговлачења поступка. Тужилаштво би да окриви др Војислава Шешеља и због немогућности да ради на једном од службених језика МКСЈ и сматрају да је и то утицало на ток поступка. Сваки оптужени, па и др Војислав Шешељ има право да се сам заступа, има право да не зна ни енглески ни француски језик и коришћење тог права никако не може утицати на темпо поступка. Поступак траје непримерено дуго само и искључиво због кршења основних људских и процесних права оптуженог професора Шешеља и томе су допринели сви у МКСЈ, а никако сам Шешељ. Тужилаштву је проблем што је Војислав Шешељ тражио да се prevede захтев тужилаштва за прихватањем доказа без посредства сведока, а није му проблем тај захтев, који такође представља повреду права оптуженог. Нигде ни у англосаконском ни у континенталном праву писани докази сведока не могу се уврстити у спис предмета без сведока, или бар без сведока који би потврдио аутентичност документа, ако се ради о неком документу.

16. Тужилаштво заступа став да права др Војислава Шешеља нису прекршена услед његовог притвора и у недостатку правно ваљаног аргумента понављају да је од укупног притвора Шешељ четири године и девет месеци био затворен због три пресуде за непоштовање суда. Неспорна је чињеница да је Војислав Шешељ у притвору МКСЈ од 24. фебруара 2003. године и да тај притвор траје и до данас, а да у предмету није донета првостепена пресуда. Тај притвор никада није био прекидан ни због издржавања казне, нити због било чега другог и нико не може да докаже супротно.

17. Тужилаштво тражи да жалбено веће одбије жалбу Војислава Шешеља зато што се Шешељ није жалио на неке претходне одлуке и зато што су те одлуке наводно постале рес јудиката. Ово је неозбиљна тврдња. Сваки правник зна да одлука постаје рес јудиката онда када се исцрпе сва правна средства и када нема апелације на ту одлуку, што свакако нема никакве везе са жалбом др Војислава Шешеља Жалбеном већу МКСЈ. Рес јудиката је дефинитивно пресуђена ствар, а у погледу претресних права др Шешеља ниједна одлука не може бити дефинитивна до правоснажности пресуде, односно до евентуалног преиспитивања правоснажне пресуде.

18. Тужилаштво сматра да је тврдња оптуженог да је спречен да изведе одбрану нетачна. Наводе и да је имао велики тим одбране, који му је ефикасно помагао током

претреса, достављао материјал факсом и тако даље. То не мења неспорну чињеницу да одбрана оптуженог Шешеља није плаћена и да Шешељ није могао да изводи доказе одбране. Стручни тим који је др Шешељ формирао да му помаже у припреми одбране одбио је да му помаже зато што нису били плаћени. Сви чланови Стручног тима су и у писаној форми обавестили Војислава Шешеља да више неће да му помажу, јер не желе да раде без одговарајуће накнаде и то је позната чињеница у МКСЈ.

19. Тврдња да је Претресно веће исправно утврдило да није било неоправданих кашњења у процесу који се пред МКСЈ води против Војислава Шешеља коси се са здравим разумом и вређа интелигенцију не само правника, већ и сваког правдољубивог и слободољубивог човека. Да ли је уопште могуће пронаћи аргумент који би могао да оправда или да бар ублажи 11 година притвора без изречене првостепене пресуде. Тужилаштво тврди да оптужени није показао никакву грешку у одлуци претресног већа и тражи да жалба буде одбијена.

III. Тражено правно средство

20. Проф. др Војислав Шешељ обавештава Жалбено веће да су наводи тужилаштва изнети у Одговору на жалбу против одлуке о наставку поступка неприхватљиви и да жалбено веће треба да их одбаци као као правно неосноване.

21. Проф. др Војислав Шешељ тражи да жалбено веће усвоји његову жалбу, да поништи одлуку претресног већа од 13. децембра 2013. године, да констатује кршење права др Шешеља на правично и експедитивно суђење, обустави кривични поступак против њега и пусти га на слободу или да са новоизабраним судијом Нијангом отпочне поступак испочетка.

Проф. др Војислав Шешељ

(Урадили чланови Стручног тима: Вјерица Радета, Немања Шаровић, Зоран Красић и Милан Терзић)